

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Udsigt over Verdens-Krøniken fornemmelig i det Lutherske Tidsrum

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 582. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1817_309A-txt-shoot-idm12969/facsimile.pdf (tilgået 12. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

men begge Steder saae man dog de Smaaes Stræben efter Dverdvægt, der nødvendig maatte forskyde Egevægten, og det Uveir som under Tyrke-Krigen brød løs i Josephs Rige, blev Barcel for, og Posen eller i det mindste Lønder til den Istebrand, der snart kulde naae fra Paris og London til Moskou og Kjøbenhavn.

Joseph den Anden var nemlig en af dem, hvorpaa hin Tid var saa riig, som uden at vide hvordan de vil skabe sig selv, har stor Lyst til at omstabe Alt efter deres Hoved; og skabe da noget turkigt, hvor de saae Magt, et Chaos. Han fandt det indlysende, at et Rige var stærkest, naar alle Delene udgjorde et Heelt, og Kræfterne samlede sig i een Hovedpunkt, og han saar, at hvor det var Tilfældet, der havde Indbyggere i det hele eens Lov, Sprog og Forsatning, og der var Fyrsten herre i sit Land; men nu meende han, at det ogsaa maatte blive Tilfældet, naar man tilsvang sig Magten, og paatvang hviss forskellige Folk Skikken af Ligbed, og det kan man begribe, grunde sig kun paa et Ønske, der var saa udsærende, at man med Rette har ansvist det sin Plads i Ellyerne. Kunde det lykkedes ham at tilkøbe sig Baiern for Brabant, vilde det vel gjort en mærkelig Forskjel, men det forhindrede Friederich, og selv det vilde ikke hjulpet, især da Joseph endnu havde en anden Plan, der endnu var mere udsærende, den nemlig, at reformere den entholste Kirke i sine Lande uden

Religion, til Vre for Voltaire og til Fordeel for Stats-Cassen. Den væste Udførelse af begge disse Planer laae ikke alene i Strid med hans Undersaatters besvorne Rettigheder og Geistlighedens, især de arme, huuvilde Mentes, Fordeel, men tillige med sig selv, da de samme Grundsaetninger som gjør Fyrsten ogsaa gjøre Folket tullest, og under den for Østerrig i alle Maader uheldige Tyrkekrig, udbrød der en farlig Dypstand, saavel i Ungarn som i Brabant. Imidlertid begyndte det at storme i Frankrig, og Joseph lovede netop længe nok til at erfare, at Nederlandene havde erklæret sig for uafhængige, ^{1790.} og til at gjenkalde sine Omstædnings-Bud. Belgil Brabant paa Forlig med hans Broder Leopold, som og fik Fred for Tyrken, men hvad man saavel her, som i Holland, kunde vente i Tilfælde af en Krig med Frankerne, er siens spmtigt.

Hvorvidt nu en saadan Krig havde været undgaaelig, tilkommer det ikke Historien at besvare, men anmærke maa den, at Leopold undgik den, skjønt maaskee kun ved at døe, og at 1790. Preussen paa en egen Maade indviede sig til den, ved nemlig, under Løste om Bistand, at indvilde Polen i Krig med Rusland, og derved paa Hjelpe til end mere at lemleste det døende Rige.

Frankrig var et Land, som man godt kunde være mange om, og dog alle saae Rok, men

